

LENKA OBORNÁ

STÍNY

SOUBOR POVÍDEK

STÍNÝ

Soubor povídek

Lenka Oborná

PARANOIA

Rok 1920 Nová Anglie

Mám na sobě spodní prádlo, světlou viskózovou košilku s krajkou, oblékám si tělové silonové punčochy a myslím na Virginii. Její rty, její zelené oči s velkými řasami. Kudrnaté světlé kadeře vonící po levanduli. Bledá pleť. Miluji její úsměv.

Připínám punčochy k podvazkovému pásu a pohladím svoji kůži, ach Virginie!

V poledne máme schůzku u malého rybníčku za zdmi léčebny pro duševně choré ve Worcesteru.

V léčebně jsem měla noční směnu, ráno jsem chvátala do ubytovny ošetřovatelek, abych se alespoň chvílku prospala a v poledne vypadala pro Virginii svěže.

Pro ni chci být krásná. Oblékám temně modré úzké šaty bez rukávů, sahají mi ke kolenům, mojí chlapecké postavě sluší. Nemám skoro žádná prsa ani boky. Od šestnácti let jsem sloužila ve vojenské nemocnici jako zdravotnice. Po Velké válce jsem pomáhala při epidemii španělské chřipky. Trpěla jsem hladem a španělskou chřipku také prodělala, dlouho byla mým oděvem uniforma. Dnes se chci líbit. Chci být krásná pro Virginii.

Muži o ošetřovatelky, které pracovaly ve vojenských nemocnicích, moc nestáli. Mysleli si, že jsme si během války mezi tolika muži nemohly zachovat svoji čest. Pro ženu se přece nehodí pohybovat se mezi muži jen tak a vidět věci, které mají být očím ženy

skryté. Navíc moje práce v ústavu pro duševně choré nebyla pro citlivé muže příliš vábivá, a proto byla pro moji takzvanou čest asi poslední kapkou.

Já stejně o muže nestála.

Kolem krku přehodím dlouhé umělé perly, dvakrát obtočím a nechám volně padat na plochou hrud'.

Včera jsem se nechala ostříhat podle Gildy Gray, mám kaštanové vlasy, které však následkem hladu a války prokvetly šedí, a hnědé oči. K účesu Gildy Gray se skvěle hodí nový světlý klobouček se zvonkem. Dívám se do zrcadla a po dlouhé době se sama sobě líbím, Virginia bude ohromená.

Nazuji otevřené boty na nízkém podpatku, rukavičkami se nezalamuji a utíkám k rybníčku.

Stojí tam ona, moje Virginia.

Krásné plavé vlasy jí spadají přes ramena na záda. Na ústech hraje úsměv a její zelené oči září pod staromódním slaměným kloboučkem. Je tak bledá a křehká! Hrudníček stažený pevným korzetem, možná po mamince? Dnes už se nenosí. Vždy v jednoduchých šatech s dlouhou sukní a bosá. Ach Virginie, vtisknu jí jemný polibek, tak ráda tě vidím.

Margaret, vítám tě a polibek mi vrátí. Sedneme si do trávy, ve stínu ústavní zdi, tak, aby nás nikdo nemohl vidět.

Hladím Virginii po tváři, omotávám kolem prstů její nádherné vlasy, jemně se dotknu ňader sešněrovaných v korzetu, přejedu přes hrubou látku a cítím její vzrušení. To krásné napětí a chvění mezi

námi pulsuje ještě dlouhou dobu. Užíváme si vzájemnou blízkost a letmé doteky.

Virginii jsem poznala po válce, když jsem nastoupila jako ošetřovatelka do ústavu pro duševně choré. Bude to rok, co jsem se cestou na ubytovnu procházela kolem ústavních zdí a narazila na Virginii. Byla jsem tehdy velmi bledá a zesláblá po španělské chřipce, místo ošetřovatelky v ústavu pro duševně choré měl být pro mne odpočinek.

Virginia seděla v trávě, krásná jako dnes, vypadala zasněně a zdálo se, že mě vůbec nevnímá.

Když jsem na ni promluvila, lekla se, hleděla, jako by nemohla uvěřit tomu, že jsem na ni promluvila. Potom utekla. Za týden už na mě čekala s prostým: Já jsem Virginia a užasle čekala na odpověď. Já Margaret.

Scházíme se po každé noční směně, pokaždé na mě čeká v poledne u rybníčku. Občas za mnou tajně zaběhne do ústavu i v noci. Moc toho o sobě nevíme. Z ustrašeného až trpkého počátečního přátelství se vyvinula zakázaná láska, ve kterou jsem nikdy nedoufala. Láska, která nemůže mít budoucnost, která nesmí být odhalena. Milovala jsem Virginii celým svým srdcem a toužila po ní celým svým bytím.

Celé odpoledne sedíme jedna druhé v objetí ve stínu ústavní zdi, nepotřebujeme slova. Moji rodiče zemřeli za války, bratři ve válce padli. Ani Virginia o minulosti nemluví.

Je příjemný letní den, krom doteků cítím na kůži chladný vánek a vůni ústavních růží, které přinesl. Nepotřebuji víc, Virginie je mi vším.

K večeru se jen nerada loučím a vracím se na ubytovnu. Mám ranní službu v léčebně.

Svléknu šaty, stále ještě voní levandulí, jen ve spodní košilce si opláchnu v porcelánovém umyvadle obličej a uléhám. V posteli ještě sním jablko, co jsme utrhly u rybníka spolu s Virginií, a usínám.

Ranní služba bývá náročná, sloužím v křídle žen. Vstávám brzy ráno před rozedněním, opláchnu se, obleču uniformu zdravotní sestry, nasadím čepec, vypiji trochu studeného čaje, obuju oxfordky a za pět minut jsem v práci. Léčebna se nachází ve východní části města, ve venkovské oblasti. Klid, slunce, čerstvý vzduch a zeleň pomáhají léčit pocuchané nervy. Centrální administrativní budova se z obou stran rozbíhá do symetrických křídel s různými dalšími výběžky budov. V křídlech jsou rozdělení zvlášť muži a ženy. Každé křídlo má věž pro sebevrahy, říkáme jim vězni, s půdorysem kruhu, aby byli stále na očích ošetřovatelů. Léčebna je nyní přeplněna. Máme problém s kanalizací i se zajištěním jídla a vody. Chybí čisté lůžkoviny a množí se obtížný hmyz a krysy. Ženy v rámci terapie prací splétají přízi na stavech s velkými dřevěnými koly a šijí lůžkoviny, pracují také v prádelně, pletou košíky a pomáhají v jídelně. Muži pracují na poli, na zahradě, sklízí ovoce a zeleninu a pomáhají při stavbě.

Ženy i muži, kterým to zdravotní stav dovolí, mohou také relaxovat. Je to přímo žádoucí. Mají k dispozici knihovnu, sportovní náčiní, kuželky, krásné výhledy do okolní přírody. Společenskou místnost s koberci, uklidňujícími obrazy a klavírem.

Zkontroluji ženy v kádích se studenou vodou, jsou již klidné. Ženy s hysterií lze upokojit hydroterapií, ponořením do ledové vody, zpravidla na celou noc a celý den.

Někdy při práci slyším Virginii, mám pocit, jako by mi našeptávala, co mám dělat. Pacientku šest nech v kádi ještě celý den. Pacientka osm potřebuje přivázat k židli, je neklidná. Nezapomeň se podívat do márnice, kdo v noci zemřel.

Ano Virginie, já vím, moje milá, já vím. Po noční se zase uvidíme.

Na to, kdo v noci zemřel, se chodím dívat jen kvůli Virginii, nemám márnici ráda, je tam nezaměnitelný puch. Říkám mu pach smrti. Kovový odér, který potom cítím ještě dlouho v nose. Virginii vždy přečtu, kdo zemřel, a utíkám pryč.

Pomůžu s krmením pacientů, kteří jsou přivázaní, nebo jim jejich psychický stav neumožňuje jíst, jsou naprosto otupělí nebo dělají jen automatické pohyby. Je těžké do nich něco dostat. Dnes je jakási zeleninová kaše, nevoní, myslím, že je ze staré přemrzlé zeleniny. Každému nacpu do pusy alespoň pár lžic a nezapomenu ani na ženy v kádích, tak drkotají zuby, že není možné jim lžici vložit do úst. V ložnicích je velký zápach, kanalizace nestíhá odvádět všechnen odpad, ošetrovatelek je málo, občas neteče voda a čisté ložní prádlo stále není. To poslední z prádelny jsem dala prominentním pacientům z bohatých rodin.

Jsou patra, kde se o sebe ženy samy starají, omyjí se, nají, pracují, a potom tu máme patro s naprosto nesoběstačnými ženami, které trpí těžkými psychózami, bludy, demencí a hysterií. Zde je největší zápach.

Tyto ženy o sebe nepečují, ošetrovatelky jim musí se vším pomoci.

Musím také vyplnit záznamy pacientek, co snědly, jak se chovaly, jestli jsou klidné, občas si některou zavolá lékař k psychoanalýze a já mu ji dovedu. Ty, které nemohou chodit, některá z nás přiveze na kolečkovém křesle nebo za nimi lékař zajde sám. Šíleným pacientkám, které není možné zklidnit, píchne morfin.

Je poledne. V kuchyni jím polévku. Doktor Liam Baker přišel také na polévku. Nejčastěji sloužím s ním. Šarmantní padesátník. Vždy hladce oholený, rovné kalhoty ke kotníkům, bílou košili a vestičku, vzorně upravený.

V márnici jsem viděla v knize zemřelých jméno Sophia Anderson, osmělila jsem se na doktora Liama promluvit. „Co se jí stalo?“

Sophii Andersonovou jsme přijali v noci, při mé minulé noční službě. Přivezl ji policista. Bylo jí čerstvých sedmnáct let a zabila své novorozené dítě, prý jí to přikázal hlas v hlavě. Hlas vojáka, který ji svedl, nasliboval hory doly a pak si odjel bůhvíkam. Dítě leželo vedle ní zdušené na slamníku.

Bylo potřeba pět ošetřovatelek, aby ji přivázaly k posteli. Doktor Liam jí potom vpravil do žíly morfin.

„Dostala morfin a usnula, to jste tu ostatně, sestro Margaret, ještě byla. Přes den ji zachvátily silné křeče, kolega jí podal další morfin na zklidnění. Potom se její stav začal prudce zhoršovat, přivolali i mě. Nebylo možné ji vzbudit, byla studená a měla slabý dech. Nařídil jsem ji nechat přivázanou na boku, aby se neudusila zvratky. Dnes před třetí hodinou ráno zemřela.

Tělíčko novorozence plavalo v ústavním rybníčku. Nedovedu si vysvětlit, jak se tam z městské márnice mohlo dostat.

Ale to asi, slečno Margaret, není nejlepší téma k obědu, i když nedobrému. Nemám pravdu?“

V koutku úst mu zahrál úsměv.

„Co jste vlastně, Margaret, dělala v márnici?“

„No, chyběla mi pacientka, napadlo mě se po ní podívat. Myslela jsem, že v knize zemřelých najdu příčinu, není však ještě dopsaná.“ Neznatelně přikývl, popřál mi pěkný den a odešel.

Půjdu na ubytovnu sester, chvíli se před noční směnou natáhnout.

Zítřka, zase v poledne, uvidím Virginii. Nemohu se dočkat. Těším se na ni, každý den bez ní je prázdný. Sice jí z knihy zemřelých jména potichounku čtu a neustále ji mám v hlavě, ale určitě bude překvapená, že Sophia zemřela.

Na noční připoutávám neklidnou pacientku do uklidňujícího křesla, snížení oběhové aktivity léčí její šílenství. Připoutám ruce, nohy, trup a hlavu. Ráno ji zkontroluji.

Potom jdu převlékat prázdné postele po pacientkách přesunutých do jiného patra, zpravidla ležících. Jejich postele páchnou. Povlečení dovezu vozíkem do prádelny, musí se vyvařit.

Ženy, které byly noc a den v kádích se studenou vodou, jsou zcela zklidněné. Pomáhám jim postupně ven a usazuji na kolečkové křeslo. Naprosto drkotající a apatické je postupně, jednu po druhé, uložím na prázdné postele a pomohu jim obléci dlouhé plátěné košile. Dost se při tom naběhám, místnost na hydroterapii je na druhém konci křídla. S každou zvlášť jsem utíkala sem a tam a pak ještě dolů do kuchyně pro čaj. Přinesu džbán, popřeju dobrou noc a zamknu. Vše zapíši do karet jednotlivých pacientek. Je po půlnoci. Po páté hodině ráno ještě nahlédnu do pokojů pacientek a nechám již odemčeno. Pozdravím se s ranní směnou a spěchám na ubytovnu pro pár hodin spánku. V léčebně jsem ještě stihla vypít žitnou kávu a sníst placku chleba.